Wereld Water Foru

Geen Nederlandse blauwdruk, wel internationale boodschap

door Jelle Leenes

Onze man in Brussel?

Een eigen fulltime 'lobbyist' voor de Nederlandse waterschappen in Brussel? Rob Uijterlinde, sedert 1 april vorig jaar coördinator internationale zaken bij de Unie, schrikt een beetje van de vraag. Zijn behoedzame antwoord laat even op zich wachten, maar luidt bevestigend. Op den duur, zegt hij, is zo'n constructie zeker te overwegen.

De internationale man van de Unie besteedt op dit moment de helft van zijn tijd aan de Europese Unie. En dat is maar goed ook, want '80 procent van de regelgeving komt nu al uit de Europese hoofdstad'. Uijterlinde: 'in Brussel gebeurt veel dat de Nederlandse waterschappen direct beïnvloedt. We hebben daar nog te weinig notie van'. Voorbeelden? Neem de Europese Kaderrichtlijn Water of de zwemwaterrichtlijn. En wat te zeggen van alle (mogelijke) subsidies of het feit dat Brussel zich steeds meer bemoeit met de organisatie van het waterbeheer.

Uijterlinde vindt dat hij als eenling te weinig zelf in Brussel kan zijn. Hij heeft dat opgelost door andere Nederlandse vertegenwoordigingen aldaar als intermediair te gebruiken. Zo werkt de Unie samen met de Europese koepelorganisatie Eureau met de vertegenwoordiging van de Nederlandse provincies en met de in Brussel gevestigde medewerkers van Haagse departementen. Zo komen de Nederlandse waterschappen bij de EU toch over het voetlicht.

Met deze constructie kunnen 'we' volgens Uijterlinde zeker een jaar of twee 'een heel eind komen', maar op den duur heeft een eigen permanente man of vrouw in Brussel zijn voorkeur. Dit temeer omdat Brussel tegenwoordig heel intensief bezig is met het waterbeheer en omdat Nederland vanwege haar deltagesteldheid een flinke gidsfunctie heeft.

Uijterlinde maakt de vergelijking met de provincies. Die zijn met hun eigen 'huis der Nederlandse provinciën' in Brussel een stuk verder dan de waterschappen. Uijterlinde: de provincies zijn bezig hun organisaties 'eu-proof' te maken door de invoering van een soort 'Brussel-toets'. De Brusselse regelgeving wordt met andere woorden in verschillende provincies standaard meegenomen in alle besluitvorming. 'Die slag moeten de waterschappen nog maken'.

Maar het is voor de internationale Unieman niet alleen Brussel dat zijn agenda bepaalt. De andere helft van zijn tijd besteedt Uijterlinde aan wat hij noemt 'internationale samenwerking'. Coöperatie met partnerorganisaties in Midden- en Oost-Europa staat daarbij voorop. Incidenteel bemoeit de Unie-coördinator zich ook met derde wereld landen in Afrika en Azië.

Kroonprins Willem-Alexander is er ditmaal niet bij, maar Nederland is verder bijzonder goed vertegenwoordigd op het derde Wereld Water Forum van 16 tot en met 23 maart in Japan. Namens de regering zijn de staatssecretarissen van waterstaat en ontwikkelingssamenwerking aanwezig, terwijl Unievoorzitter Jan Jaap de Graeff, Uniedirecteur Rein van der Kluit en de Nederlandse waterschapsbank het woord voeren tijdens een van de belangrijkste deelsessies, namelijk die in Kyoto over de zelffinanciering van het waterbeheer op lokaal niveau. Dijkgraaf Sybe Schaap is gevraagd de kwestie 'filosofisch' te benaderen.

Ook in Japan aanwezig, maar vooral 'actief achter de schermen' is projectleider Rob Uijterlinde (43) van de Unie. 'We presenteren er zeker geen Nederlandse blauwdruk, maar we hebben wel wat te bieden. Omgekeerd kunnen wij er namens de Nederlandse waterschappen ook veel leren, met name van de cultuurverschillen'.

Uijterlinde is al maanden druk met de voorbereidingen voor het driejaarlijkse forum. In 2000 vond de bijeenkomst van de World Water Council plaats in Den Haag. Ditmaal zijn drie steden in Japan gastheer terwijl de volgende internationale watertop is voorzien in Canada. Aan het WWF-3 nemen naar schatting 8000 vertegenwoordigers van ruim 150 landen deel. Een record. En dat nog wel in het internationale VN-jaar van het (zoete) water. Op 22 maart vindt bovendien de jaarlijkse internationale dag van het water plaats.

Het WWF-3 bestaat uit een tweedaagse ministersconferentie, die wordt vooraf gegaan door een groot aantal sessies waarop ruim dertig verschillende onderwerpen worden behandeld. Vijf grote thema's vallen op: water en klimaat, water en armoede, water en ste-

m Japan

den, water en vrede en water en financiering. Binnen het laatste onderwerp, water en financiering, is de openingssessie gewijd aan een Nederlandse bijdrage. Binnen dit thema speelt ex-IMF-topman Camdessus een belangrijke rol. Hij zal aanbevelingen presenteren voor financiering van watervraagstukken in de wereld. Uijterlinde verwacht dat de resultaten water en financiering door toedoen van Camdessus - de Fransman was onlangs ter voorbereiding in ons land - een belangrijke rol zullen spelen tijdens de ministersconferentie.

De sessie past volgens Uijterlinde ook goed in de wereldwijde waterprioriteiten van dit moment. Internationaal maakt men zich druk over (drink)water en de gezondheid van de wereldbevolking, over de juiste verdeling en dus het juiste beheer van water. Het Nederlandse verhaal is in dat opzicht op zijn minst interessant. Uijterlinde: We presenteren als gezegd geen blauwdruk, dat zeker niet, maar de Nederlandse waterschappen zijn wel functioneel en decentraal georganiseerd, en staan dicht bij de bevolking. Dat vergroot de betrokkenheid. Een benadering waarvoor internationaal veel belangstelling bestaat..

Ook de rol van de waterschapsbank is opmerkelijk voor veel derde wereld landen. De Nederlandse waterschapsbank is na 1953 immers ontstaan uit een situatie van armoede. Veel waterschappen konden zich de gang naar de commerciële banken van toen niet veroorloven. Uijterlinde rekent wat deze en andere punten betreft op reacties (‘weerwerk’) van enkele derde wereldlanden. Indonesië en Egypte hebben al toegezegd.

Uijterlinde toont zich een enthousiast projectleider. Onze bijdrage aan het WWF-3 is één, zegt hij, maar de follow-

Rob Uijterlinde (foto Nanin Peters)

Waterschappen over de grens

Nederlandse waterschappen zijn behoorlijk actief in het buitenland. Twee van de drie waterschappen hebben momenteel internationale activiteiten. Dat blijkt uit een recente inventarisatie door de Unie.

Het zwaartepunt ligt op midden- en oost-Europa: Hongarije, Roemenië, Polen, Slowakije, Oekraïne, Tsjechië, Bosnië-Herzegovina, Kroatië, Bulgarije, Rusland en Letland. Maar ook elders in de wereld zijn de Nederlandse waterschappen en de Unie actief: Suriname, Egypte, China, Nederlandse Antillen en Aruba, Indonesië, Bangla Desh, Benin, Costa Rica, Zimbabwe en Zuid-Afrika. Samenwerkingsverbanden met Engeland, Duitsland en België completeren de lijst.

Enkele waterschappen hebben een vastgesteld buitenlandbeleid met daaraan gekoppeld een bepaald budget. Het accent ligt veelal op samenwerking en op de institutionele aspecten van het waterbeheer. Hulp aan 'minderbedeelde' partners speelt een belangrijke rol. De buitenlandactiviteiten zijn breed geschakeerd.

Alle grenswaterschappen werken daarnaast samen met collega-instellingen in Duitsland en België. Die werkrelaties zijn vooral ambtelijk. Bestuurlijk blijkt het vaak moeilijker om tot afspraken te komen met een gelijkwaardige evenknie. Met Duitsland is er sprake van een permanent grenswateroverleg. Met België wordt samengewerkt in bekkencomité´s.

De Unie-inventarisatie is volgens internationaal coördinator Rob Uijterlinde een eerste stap op weg naar verdere professionalisering van het buitenlandwerk van de waterschappen. De Unie-coördinator bepleit informatie-uitwisseling en samenwerking met andere Nederlandse actoren zoals ministeries, provincies, gemeenten, collega-waterschappen, consultants en financiers.

Veel buitenlandactiviteiten komen tot stand op eigen initiatief of op verzoek van provincies en/of gemeenten. De relatie met het rijk is beperkt. Hetzelfde geldt voor de private sector. Onbekendheid met de activiteiten van die andere actoren speelt daarbij een rol. Dat kan beter, aldus Uijterlinde. In dit geval is ook een rol voor de Unie weggelegd.

up is minstens zo belangrijk. 'We willen wat dat betreft actiever zijn dan in het verleden'. Samen met zijn partners, het opleidingsinstituut IHE in Delft en het Netherlands Water Platform werkt hij aan een boekwerkje met internationaal vergelijkingsmateriaal, aan internationale uitwisseling via internet en aan toekomstige assistentie bij projecten in het buitenland. Wat dat laatste betreft: het zou volgens de Uniecoördinator mooi zijn als er een databank zou komen van mogelijk en tijdelijk door de waterschappen in het buitenland te detacheren deskundigen.

Van huis uit fysisch geograaf is Uijterlinde al jaren betrokken bij internationale samenwerking. Voordat hij bij de Unie kwam, 'deed' hij internationale zaken bij het RIZA. Vanwaar toch die belangstelling voor het internationale? 'Het is motiverend werk', zegt de projectleider een beetje schuchter. Hij wil niet teveel de idealist uithangen, maar hij doet dit werk wel vanuit een 'sociale betrokkenheid'. Uijterlinde: zie het maar als mijn bijdrage aan een betere wereld, als mijn bijdrage aan een betere omgang met hulpbronnen'.